

SEXUELE VOORLICHTING EN PRAKTIJK

Mijn dochter verlaat de basisschool en daarmee breekt voor haar, en voor ons ouders, een geheel nieuwe periode aan. Vooral het laatste jaar heeft ze lichamelijk een grote ontwikkeling doorgemaakt en wij verwachten dit jaar op de camping voor het eerst door flirtende jongens lastig gevallen te worden. Heeft de basisschool mijn dochter goed op de nieuwe fase in haar leven voorbereid?

Mijn dochter laat zich daar niet zo over uit, maar mijn Amerikaanse vakliteratuur biedt uitkomst. Het laatste nummer van het toptijdschrift *Journal of Political Economy* bevat een artikel over de invloed van sexuele voorlichting op de sexuele activiteit van teenagers. In de VS staan twee stromingen fel tegenover elkaar. De ene groep argumenteert dat voorlichting activiteit uitlokt en daarmee mede verantwoordelijk is voor het stijgende aantal ongetrouwde tienermoeders in de VS. De andere groep argumenteert dat kinderen die meer weten juist sexueel minder actief zijn en dat, als ze actief zijn, ze zich verantwoordelijker gedragen. Ligt de waarheid in het midden?

Om de vraag te beantwoorden maakt de auteur van het artikel een simpel model met een rationeel individu dat sexueel actief wordt op het moment dat de baten daarvan de kosten overstijgen. De baten bestaan, naast de onmiddellijke bevrediging, uit het handhaven van de relatie en het verkrijgen van kennis en van sociale status in de groep. De kosten hangen samen met het risico van het beëindigen van een relatie, van het opdoen van ziektes, of van het ongewenst zwanger raken. Een sexueel avontuur is bijgevolg een risicovolle investering die goed of slecht af kan lopen. In het model wordt het avontuur begonnen op het moment dat het verwachte nut van sex groter is dan het nut van onthouding: $(1 - p)U_1 + p U_0 > V$. Hierbij is p de kans dat het fout afloopt en zal, normaal gesproken gelden dat $U_1 > V > U_0$: als het zeker fout (goed) afloopt doe je niet (wel) aan sex.

Sexuele voorlichting beïnvloedt nu de foutkans p , of de inschatting van het nut van de daad, of de inschatting van de kans. Als kinderen de kans op ongewenste zwangerschap lager inschatten dan deze in werkelijkheid is, zal voorlichting tot een hogere p leiden en daarmee tot minder sexuele activiteit. Voorlichting die de nadelen

van het ongetrouwde moederschap benadrukt heeft hetzelfde effect. Het boekje "Waar kom ik vandaan?" omschrijft vrijen als een fijn gevoel dat nog fijner voelt dan wanneer je over een jeukende muggenbult wrijft. Dit leidt, neem ik aan, tot een hogere inschatting van U_1 en tot meer activiteit. Voorlichting over de menstruatiecyclus en voorbehoedsmiddelen, tenslotte, leidt tot meer activiteit (p wordt lager), maar heeft een onbepaald effect op het aantal resulterende zwangerschappen. Veilig vrijen leidt tot meer vrijen, maar kan min of meer kinderen opleveren.

De data laten zien dat, in de VS, seksuele voorlichting ertoe leidt dat kinderen eerder seksueel actief worden. Het effect treedt vooral bij meisjes op, in veel mindere mate bij jongens. Dit is consistent met het model, in het algemeen ondervinden meisjes immers nog steeds meer last van een ongewenste zwangerschap dan jongens. Verder blijkt dat voorlichting ook tot een iets grotere kans op zwangerschap leidt. Het verschil is echter niet significant en dus kan de voorlichting niet als boosdoener voor het grote aantal tienerzwangerschappen in de VS worden aangewezen.

De les voor mij is dat ik niet kan volstaan met "Waar kom ik vandaan?". Toen ik in de pubertijd was, bleken meisjes die gemakkelijk te krijgen waren uiteindelijk toch niet bijzonder gevraagd. De onderliggende economische wet geldt nog steeds: als het aanbod gering is, is de prijs hoog. Ik denk dat ik maar een economieboek meeneem op vakantie. Ook geschikt voor het geven van seksuele voorlichting.

Eric van Damme